



Recull de recursos

# CONSUM



Nova edició setembre 2014

## Us presentem...

- **Lectures bàsiques**  
*Per començar*
- **Lectures d'aprofundiment**  
*Per qui vulgui saber-ne més*
- **Llibres per a infants i joves**  
*Fins als 16 anys*
- **Materials didàctics**  
*Per a tothom*
- **Audiovisuals i material multimèdia**  
*Imatges i paraules*
- **Webs**  
*Guia per a navegants*
- **Activitats i visites**  
*Amb indicació dels nivells educatius*
- **Exemples de com posar-s'hi**  
*Mans a la feina!*
- **Altres adreces d'interès**

## >> Lectures bàsiques

**Barcelona per l'acció comunitària** [en línia]: **guia de xarxes d'intercanvi solidari**

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Acció Social i Ciutadania, 2009 [Consulta: 18-06-2014]. Disponible a: [http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/2920?user\\_id=CATALA](http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/2920?user_id=CATALA).

Identifica 47 experiències a la ciutat de Barcelona que van des dels bancs solidaris i bancs de temps fins a les cooperatives de consum agroecològic o les xarxes d'intercanvi de béns i coneixements.

Berry, S.

**50 ideas para comprar de forma más ecológica.** Blecha, A. (il.).

Barcelona: Blume, 2009.

L'autora presenta principis bàsics que poden ajudar a l'hora de buscar productes respectuosos amb l'ambient. Son principis aplicats a situacions quotidianes: comprar coses de segona mà, comprar en botigues del barri i productes locals, reparar els aparells, intercanviar coses, celebrar festes, etc.

Bigues, J.

**Lletra petita: tot el que podeu estalviar per tenir una bona vida.**

Barcelona: Angle, 2013.

Llibre basat en el programa 'Lletra petita' emès per TV3. Recull l'impacte que tenen els nostres actes quotidians (quan mengem, quan comprem, quan anem a la platja, quan fem una rentadora, etc...) promovent el consum responsable. Es pot consultar una part del llibre al següent [enllaç](#).

**Canviem de codi** [en línia]: **el comerç just i solidari.**

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2007 [Consulta: 17-06-2014]. Disponible a:

[http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/3014?user\\_id=CATALA](http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/3014?user_id=CATALA).

Guia amb informació, consells i orientacions pràctiques sobre el perquè, el com i a on podem adquirir i consumir productes de comerç just. Altres títols de la mateixa col·lecció tracten temes relacionats amb el consum responsable dels quals destaquem: *Ecoproductes a la llar* (2003), *Alimentació sostenible* (2004), *YouthXchange: eines per a un consum responsable* (2004), *Oficina verda per a empreses del sector d'oficines i despatxos* (2005), *Finançament ètic i sostenibilitat* (2006), *Estratègies per prevenir els residus: guia del consumidor* (2007), *Som allò que vestim: guia per al consum responsable de roba* (2009) i *Evitar el malbaratament alimentari* (2013).



**Codi de consum de Catalunya** [en línia]: **un pas endavant.**

Barcelona: Agència Catalana del Consum, 2013 [Consulta: 18-06-2014]. Disponible a:

<http://www.consum.cat/documentacio/14753.pdf>.

Fullet informatiu del marc normatiu aplicable a les relacions de consum en l'àmbit territorial de Catalunya.

**Compartir és moure's amb consciència** [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2014 [Consulta: 26-06-2014]. Disponible a:

[http://w110.bcn.cat/LaFabricaDelSol/Continguts/Documents/Fitxers/mobilitat\\_colaborativa.pdf](http://w110.bcn.cat/LaFabricaDelSol/Continguts/Documents/Fitxers/mobilitat_colaborativa.pdf).

Breu article sobre el consum col·laboratiu de mobilitat, pràctica que ofereix solucions tant als problemes de congestió urbana com de contaminació ambiental. Recomanem altres articles de la mateixa col·lecció, l'anomenada *Càpsules de sostenibilitat*, on tracten l'intercanvi de béns i serveis, [sistemes monetaris socials](#), [turisme sostenible](#), [els bancs del temps](#), [comunitats autofinançades](#), [consum col·laboratiu i solidari](#), etc.

**El consum col·laboratiu canviarà el món** [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2013 [Consulta: 18-06-2014]. Disponible a:

[http://w110.bcn.cat/LaFabricaDelSol/Continguts/Documents/Fitxers/albert\\_ca%C3%B1igueral.pdf](http://w110.bcn.cat/LaFabricaDelSol/Continguts/Documents/Fitxers/albert_ca%C3%B1igueral.pdf).

Entrevista breu realitzada a l'Albert Cañigueral, expert en consum col·laboratiu, on explica com va començar la seva fascinació per aquesta pràctica, i on resumeix els seus avantatges i els seus inconvenients.

**Consum responsable** [en línia]: **el consum de proximitat.**

Barcelona: Agència Catalana del Consum, 2013 [Consulta: 18-06-2014]. Disponible a:

<http://www.consum.cat/documentacio/7827.pdf>.

Fullet que inclou la definició i els beneficis del consum de proximitat, i alguns consells per saber la procedència dels productes abans de comprar-los.

**Un Consum + responsable dels aliments: propostes per a prevenir i evitar el malbaratament alimentari.**

[Barcelona]: Agència de Residus de Catalunya, 2012. 41 p. Resum de l'estudi 'Diagnosi del malbaratament alimentari a Catalunya', elaborat per la Universitat Autònoma de Barcelona, en el qual es dimensiona el fenomen, se n'identifiquen les causes i es plantegen estratègies i propostes d'actuació per reduir la pèrdua d'aliments que poden ser encara aprofitables, així com els impactes socials, econòmics i ambientals que se'n deriven. Disponible en també en [versió electrònica](#). En recomanem altres guies publicades per la UAB sobre malbaratament a la llar ([Stop al malbaratament alimentari](#)) i sobre el malbaratament en el sector de la restauració ([Aprofitem el menjar! Una guia per a la reducció del malbaratament alimentari en el sector de l'hostaleria, la restauració i el càtering](#)).

**Enquesta de comerç just** [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Serveis Urbans i Medi Ambient, 2007 [Consulta: 17-06-2014]. Disponible a:

[http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/BAB\\_10546?user\\_id=CATALA](http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/x/0/0/57/520/BAB_10546?user_id=CATALA).

Resultats de l'enquesta realitzada per l'Ajuntament de Barcelona per saber quina és l'opinió de la ciutadania sobre el comerç just.

**Enquesta Òmnibus municipal Direcció de Comerç i Consum** [en línia]: **presentació de resultats.**

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2014 [Consulta: 12-06-2014]. Disponible a:

[http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/0/x/0/57/503/11507/X/Content/BLASTOFF?user\\_id=INTERCAT](http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgisirsi/0/x/0/57/503/11507/X/Content/BLASTOFF?user_id=INTERCAT).

Resultats de les enquestes trimestrals realitzades als ciutadans de Barcelona per tal de saber l'opinió que tenen sobre el comerç de la ciutat. S'introdueixen també preguntes relacionades amb els seus hàbits de compra.

Evans, N., et al.

**Experiències d'èxit en compra pública socialment responsable** [en línia].

[Barcelona]: Consorci LANDMARK, Setem Catalunya, 2014 [Consulta: 17-06-2014]. Disponible a:

<http://www.setem.org/media/pdfs/LANDMARK2014-CAT.pdf>.

Informe que recull experiències d'èxit d'algunes administracions públiques europees que han utilitzat la contractació per millorar les condicions laborals i de vida dels treballadors que formen part de les seves cadenes de subministrament. Aquesta publicació complementa, per una banda, la guia [El procés de verificació de la responsabilitat social en les cadenes de subministrament](#), que aporta informació detallada des d'un punt de vista jurídic sobre com promoure la verificació, i per l'altra, la guia [Bones pràctiques en contractació pública responsable](#) i el documental [La verificació de la responsabilitat social en les cadenes de subministrament](#), que tracten casos concrets i analitzen com s'ha portat a la pràctica la verificació de la responsabilitat social.

FETS

**Enfoca els teus diners** [en línia]: **invitació a les finances ètiques.**

Barcelona: Setem, 2013 [Consulta: 17-06-2014]. Disponible a:

[http://www.setem.org/media/pdfs/Enfoca\\_290713\\_dbe.pdf](http://www.setem.org/media/pdfs/Enfoca_290713_dbe.pdf).

Breu guia per a conèixer les entitats de finances ètiques i veure com els diners poden servir per empènyer la societat cap a realitats més justes, sostenibles, solidàries i humanes.

Guerra, P.

**Mirades globals per a una altra economia.**

Barcelona: Setem Catalunya, 2012.

Presentació de 15 experiències del continent africà, llatinoamericanes i de l'estat espanyol que demostren com és possible fer economia sobre la base de valors com la solidaritat, l'equitat, la justícia, la cooperació, la participació i la cura de l'entorn.



**Guia de l'etiquetatge alimentari** [en línia].

Barcelona: OCUC, 2009 [Consulta: 17-06-2014]. Disponible a: <http://www.ocuc.cat/etiquetatgealimentari/>.

Guia interactiva que recull informació sobre l'etiqueta dels productes. Dona a conèixer quina és la informació mínima obligatòria que ha de figurar segons els tipus de producte (ex.: productes envasats, productes sense envasar, productes amb etiquetes específiques, etc.), així com la tipologia d'etiquetes existents (especials i voluntàries). En un dels apartats de la guia es tracta el tema de la seguretat alimentària i també en presenta una relació d'informació complementària.

**Guia per evitar el malbaratament alimentari** [en línia]: **pensa, compra, cuina, menja**.

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Àrea de Medi Ambient, 2011 [Consulta: 17-06-2014]. Disponible a: [http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/BAB\\_106\\_96?user\\_id=CATALA](http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/BAB_106_96?user_id=CATALA).

Què és el malbaratament alimentari? Com hem de col·locar els aliments a la nevera perquè no se'ns facin malbé? Quines conserves casolanes podem fer? ... les respostes es troben en aquesta guia, editada amb l'objectiu de promoure un canvi d'hàbits que permeti reduir el malbaratament alimentari a les nostres llars.

IDEAS.

**Guia de introducción del comercio justo para medios de comunicación.**

Villafranca: IDEAS, 2013.

Guia editada en el marc del projecte *Medios de Comunicación por el Comercio Justo*, per ser una eina útil per als professionals dels mitjans de comunicació que vulguin informar amb precisió, tant a la ciutadania com a agents públics i privats, sobre les alternatives que ofereixen el comerç just i el consum responsable. L'objectiu és facilitar els coneixements i les fonts d'informació sobre el comerç just, mostrar l'impacte que aquest té en milions de persones, així com visualitzar altres realitats i pràctiques de consum responsable ja existents.

**Opcions: informació per al consum.** Centre de Recerca i Informació en Consum.

Barcelona: CRIC, 2002-.

Revista de consulta dirigida a lectors interessats en una nova cultura del consum, elaborada i editada pel CRIC ([Centre de Recerca i Informació en Consum](#)). Dóna i ofereix coneixements, orientacions, recursos, reflexions, etc., fent del seus continguts vàlids en qualsevol moment. El [monogràfic núm. 46](#) (primavera 2014), centrat en el consum d'aliments de proximitat, hi dedica el quadern central al fenomen dels circuits curts de comercialització d'aliments i la qüestió del consum de productes locals que moltes vegades porta associat.

Porro, A., Suriñach, R.

**Re-modelant des del bé comú.** Opcions: consum i estils de vida transformadors. 2012, núm. 39, p. 28-31.

Article on es presenta l'entrevista realitzada a en Tim Jackson – pensador reconegut pel seu treball sobre una nova concepció de l'economia i el consum - que parla de com es veuen conceptes com prosperitat, distribució dels recursos i del treball o el rol dels governs si es miren des de l'equitat, la democràcia i la realització de les persones.

**Som allò que vestim** [en línia]: **guia per al consum responsable de moda.**

Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Àrea de Medi Ambient. Direcció de Comunicació i Programes Ambientals, 2008 [Consulta: 12-06-2014]. Disponible a: [http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/3013?user\\_id=CATALA](http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/3013?user_id=CATALA).

Suriñach, R.

**Sí que hi ha alternatives** [en línia]: **experiències de comercialització justa a Catalunya.**

Barcelona: Setem, Consorci de la Festa del Comerç Just i la Banca Ètica, 2014 [Consulta: 17-06-2014]. Disponible a: [http://www.setem.org/media/pdfs/SETEM\\_alternatives\\_DEEF.pdf](http://www.setem.org/media/pdfs/SETEM_alternatives_DEEF.pdf).

Estudi elaborat pel Centre de Recerca i Informació en Consum que mostra deu iniciatives (9 a Catalunya i 1 a França) que aposten per unes relacions comercials justes i transparents entre les persones productores i consumidores. Avui en dia, les fronteres entre el Nord i el Sud es desdibuixen i és aquí on apareix aquest nou concepte de Comerç Just més ampli denominat Comercialització Justa.

## >> Lectures d'aprofundiment

Binimelis, R., Descombes, C. A.

**Comercialització en circuits curts** [en línia]: **identificació i tipologia.**

Manresa: Escola Agrària de Manresa, Verloc, 2010

[Consulta: 18-06-2014]. Disponible a:

[http://asapcatalunya.files.wordpress.com/2011/03/ccc\\_manresa.pdf](http://asapcatalunya.files.wordpress.com/2011/03/ccc_manresa.pdf).

Document on es defineixen i es classifiquen els diferents circuits curts de comercialització i quins són els criteris que permeten caracteritzar cadascú dels models existents.

Boix, V.

**Piratas y pateras: el acaparamiento de tierras en África.**

Barcelona: Icaria, 2012.

Lectura per entendre els conceptes bàsics d'un model econòmic, agrícola i ecològic insostenible on prevalen la desigualtat i la impunitat de les grans nacions mundials, abusives, colonitzadores i explotadores dels recursos del continent africà.



Cacciari, P.

***Decrecimiento o barbarie: para una salida no violenta del capitalismo.***

Barcelona: Icaria, 2010.

Llibre on s'esbossa una possible sortida de la recessió global donant un bolc als paradigmes de la modernitat.

Cuéllar, M., Reintjes, C.

***Sellos y sistemas de garantía para el comercio justo: compra responsable.***

Barcelona: Icaria, 2009.

Investigació sobre els reclams publicitaris i segells que prometen i que suposadament avalen l'actuació ètica, social i ambiental de les empreses que abasteixen des de la producció fins el consumidor final.

Felber, C.

***L'economía del bé común: creix una alternativa democràtica.***

Barcelona: Miret, 2014.

L'autor presenta i explica el nou sistema econòmic i polític conegut com l'economia del bé comú, del qual n'és el propi propulsor. Aquest nou moviment internacional es presenta com una alternativa al model capitalista actual i es basa en una economia sostenible.

Fernández, R., et al.

***Contrapublicidad.***

Barcelona: Ecologistas en Acción, 2009.

Selecció del treball fet pel grup *ConsumeHastaMorir*, *contrapublicacions* que analitza el paper ideològic de la publicitat i el discurs de les grans empreses anunciants que la sustenta.

Jackson, T.

***Prosperidad sin crecimiento: economía para un planeta Finito.***

Barcelona: Icaria, 2011.

Revisió crítica de l'estructura econòmica i de la lògica social del consumisme actual. L'autor presenta un model de macroeconomia ecològica com a alternativa a l'economia convencional basada en el creixement amb propostes com: augmentar les inversions ambientals, establir restriccions al consum de recursos, regular la gestió dels bancs, augmentar els impostos sobre els recursos naturals i sobre la contaminació, restriccions sobre la publicitat, ... entre d'altres.

Latouche, S.

***La apuesta por el decrecimiento: ¿cómo salir del imaginario dominante?***

Barcelona: Icaria, 2008.

Obra d'un dels ideòlegs més coneguts del sistema econòmic denominat *decreixement* amb la consigna d'insistir en abandonar l'objectiu del creixement pel creixement, objectiu el motor del qual no és un altre que la cerca de benefici pels posseïdors de capital i on les conseqüències son desastroses per al medi ambient.

Linz, M., Riechmann, J., Sempere, J.

***Vivir (bien) con menos: sobre suficiencia y sostenibilidad.***

2a ed. Barcelona: Icaria, 2007.

Recull les contribucions de tres destacats investigadors partint dels següents plantejaments: 'Es possible l'austeritat voluntària en un món que s'enfonsa en la insostenibilitat ecològica?', 'I què passaria amb l'economia?', 'Oikos & jaikus. Reflexions sobre la crisi ecosocial'.

Montagut, X., Dogliotti, F.

***Alimentos globalizados: soberanía alimentaria y comercio justo.*** 2a ed.

Barcelona: Icaria, 2008.

Llibre escrit per aquells consumidors crítics que fan possible un altre món en el qual defensen i lluiten per un altre model alimentari i un altre model d'agricultura.

Pauli, G. A.

***La economía azul: 10 años, 100 innovaciones, 100 millones de empleos : un informe para el Club de Roma.***

Barcelona: Tusquets, 2011. 344 p.

Es proposa servir-se del coneixement acumulat durant milions d'anys per la natura per aconseguir cada vegada majors nivells d'eficàcia, i traduir aquesta lògica del ecosistema al món empresarial. Es rebutja l'economia vermella (la capitalista actual) marcada, segons l'autor, *per un consumisme il·lusori que ha empès a l'economia a un deute inassumible... un sistema insostenible que avança cap a la destrucció.*

Querol, M., Peregrina, Y., Viciano, S.

***Els joves i els diners*** [en línia]: ***estudis sobre els hàbits de consum dels joves de Catalunya.***

Barcelona: Agència Catalana del Consum, 2011 [Consulta: 19-06-2014]. Disponible a:

<http://www.consum.cat/documentacio/13236.pdf>.

Estudi que permet estimar la procedència i la quantitat de diners que reben els joves, i el tipus i la quantitat de despeses que tenen. També permet definir perfils estadísticament significatius de joves segons la gestió que fan dels seus diners.

Sales, A.

***Guia per a vestir sense treball esclau*** [en línia].

Barcelona: Icaria, 2013 [Consulta: 17-06-2014]. Disponible a:

[http://www.setem.org/media/pdfs/Guia\\_per\\_vestir\\_sense\\_treball\\_esclau\\_cat.pdf](http://www.setem.org/media/pdfs/Guia_per_vestir_sense_treball_esclau_cat.pdf).

Publicació que pretén donar resposta a les inquietuds de totes aquelles persones consumidores que es qüestionen què s'amaga darrere de les etiquetes de roba. La seva publicació ha estat possible gràcies al primer projecte de finançament col·lectiu – *crowdfunding* – de la Campanya Roba Neta on hi han col·laborat 256 mecenes.



Skidelsky, R.

**¿Cuánto es suficiente?: qué se necesita para una “buena vida”.**

Barcelona: Crítica, 2012. 269 p.

Els autors expliquen com hem arribat al desenvolupament econòmic actual que ens està conduint a la desigualtat i la pobresa analitzant la realitat d'aquest món en crisi.

Stuart, T.

**Despilfarro: el escándalo global de la comida.**

Madrid: Alianza, 2012. 462 p.

Investigació objectiva i exploració personal on l'autor posa de manifest una de les qüestions socials i ambientals més apressants, el malbaratament d'aliments.

**Supermercados, no gracias: grandes cadenas de distribución: impactos y alternativas.** X. Montagut, E.

Vivas (coords.).

Barcelona : Icaria, 2007.

Què s'amaga darrera de la distribució moderna? Quines són les principals companyies , tant a nivell internacional com en l'estat espanyol? Quines són les principals lluites i resistències en la seva contra? Quines alternatives es plantegen? Aquestes són algunes de les preguntes a les que dona resposta aquest llibre.

Tendero, G., Badal, M.

**Anàlisi del consum ecològic organitzat** [en línia]: **buscant sinèrgies amb el comerç just i altres àmbits del consum responsable.**

Barcelona: Xarxa de Consum Solidari, Espacio por un Comercio Justo, 2012 [Consulta: 19-06-2014]. Disponible a: [http://issuu.com/xarxaconsumsolidari/docs/diagnostic2012\\_cat\\_juny/21](http://issuu.com/xarxaconsumsolidari/docs/diagnostic2012_cat_juny/21).

Informe on s'analitzen quatre aspectes de la feina pràctica que realitzen els diversos tipus d'experiències de consum ecològic organitzat: les compres que realitzen i els criteris en que es basen per a efectuar-les; la relació directa amb els productors que els abasteixen d'aliments: l'organització interna dels col·lectius i la participació dels membres que els conformen; i el treball polític de promoció de la sobirania alimentària.

Torcal, M.

**Web d'intercanvis** [en línia].

Barcelona: Universitat Politècnica de Catalunya, 2013 [Consulta: 19-06-2014]. Disponible a: <http://hdl.handle.net/2099.1/19567>.

Treball universitari d'estudi i creació d'una nova aplicació web dedicada a l'intercanvi d'objectes i serveis entre usuaris adherits amb el gestor de continguts Drupal.

## >> Llibres per a infants i joves

**Anem a comprar: un dossier sobre el consum.**

Barcelona: Cavall Fort, 2009.

A partir de 8 anys. Dossier central de la revista Cavall Fort de desembre 2009 dedicat al consum responsable.

Baumann, A. S.

**D'on ve?**

Barcelona: Cruïlla, 2005.

A partir de 5 anys. Llibre-joc que explica l'origen d'objectes, roba, aliments i altres productes quotidians.

Capdevila, R.

**Les Tres bessones i comprar per comprar.**

Barcelona: Icaria, Intermón Oxfam, Cromosoma, 2007.

A partir de 4 anys. Història molt real en la que tots ens hem trobat més d'una vegada... comprar i comprar, i adonar-nos després que no necessitàvem el que hem comprat.

Capdevila, R.

**Les Tres bessones i la volta al món en 3 pantalons.**

Barcelona: Icaria, Intermón Oxfam, Cromosoma, 2004.

A partir de 4 anys. Explica com viuen i treballen les persones que intervenen en la fabricació d'un texans: recol·lectors de cotó, costureres, etc.

Capdevila, R.

**Les Tres bessones marquen un gol.**

Barcelona: Icaria, Intermón Oxfam, Cromosoma, 2002.

A partir de 4 anys. Una història per entendre què és l'explotació infantil i què podem fer com a consumidors per intentar combatre-la.

Jiménez, J.

**La colla pesigolla:... vol salvar el mercat.**

Barcelona: Associació Catalana d'Enginyeria sense Fronteres, 2008.

A partir de 10 anys. Aquest conte ha estat escrit i editat per sensibilitzar a petits i grans de les conseqüències del model supermercadista, de les grans cadenes de distribució alimentària. Amb un exemple senzill, es presenta una realitat propera de la nostra pagesia i s'esbossen algunes solucions des de l'enfocament de la Sobirania Alimentària.

Readman, J.

**Salvo el món en un matí.**

Barcelona: Beascoa, 2006.

A partir de 6 anys. Els protagonistes de la història -l'Àlex, la Sara i el seu avi- expliquen accions i bones pràctiques d'un consum responsable per a *salvar el món en un matí*.



Spedaletti, M.

**La Clara i l'ús responsable dels diners** [en línia]: **finances ètiques i comerç just explicats als més joves**.

Barcelona: Fets, Finançament Ètic i Solidari, DL 2011

[Consulta: 19-06-2014]. Disponible a:

[http://fets.org/images/docs/chiaraf\\_b.pdf](http://fets.org/images/docs/chiaraf_b.pdf).

A partir de 10 anys. L'autor convida a fer un viatge per la història dels diners i a reflexionar sobre l'ús que en fem, el valor que tenen i com els utilitzem quan els gastem o quan els estalviem.

## >> Materials didàctics

Albareda, L.

**Guia educativa per al consum crític: materials per a una acció educativa Sud-Nord: efectes socials i ambientals del consum**.

Barcelona: Sodepaz/Sodepau, Icaria, 1999.

ESO i batxillerat. Aquesta guia planteja els problemes derivats dels nivells i formes de consum que societats com la nostra fan suportar al planeta. El seu propòsit es reforçar els valors de solidaritat, justícia social, no discriminació i preocupació ecològica, estimulant l'alumnat mitjançant diversos procediments actius que motivin l'aprenentatge des d'una perspectiva crítica i enllacin la teoria amb la pràctica diària.

**El comerç justo** [en línia].

Córdoba: IDEAS, 2009 [Consulta: 19-06-2014]. Disponible a: [http://www.ideas.coop/acerca-de-ideas/memorias-y-documentos/cat\\_view/41-educacion/60-materiales/61-unidad-didactica-qel-comercio-justoq.html](http://www.ideas.coop/acerca-de-ideas/memorias-y-documentos/cat_view/41-educacion/60-materiales/61-unidad-didactica-qel-comercio-justoq.html).

Primària. Unitat didàctica que permet tractar i analitzar situacions derivades d'un comerç global que genera una desigualtat social, l'explotació de recursos naturals, la contaminació ambiental, l'explotació laboral i, en alguns casos, el treball infantil.

**Deja que cante el gallo: material pedagògic per a secundària**. N. Bernat, M. J. Vall (coords.).

Barcelona: Veterinaris sense Fronteres, 2008.

Secundària. Material educatiu per tractar a l'aula els temes de sobirania alimentària, el dret a la terra, el dret a l'alimentació, l'emigració forçada, la corrupció política, etc. Consta d'un compact disc amb cançons reivindicatives (relacionades amb l'àmbit rural, de prestigiosos i coneguts autors i autores), un llibre de relats pagesos, unes fitxes de treball i una relació de llocs web.

**Hàbitat: guia d'activitats per a l'educació ambiental** [en línia].

T. Franquesa (dir.). Revisió i actualització 2011: Marta Vilar.

Barcelona: Obra Social La Caixa, XECS, Ajuntament de Barcelona, Generalitat de Catalunya, 2011 [Consulta: 24-02-2014]. Disponible a: <http://www.xesc.cat/habitat/>.

Infants des de 4 anys, joves i adults. Versió en línia de la

guia *Hàbitat*, actualitzada i ampliada amb el suport de la Xarxa d'Escoles per la Sostenibilitat de Catalunya (XESC). Permet cercar activitats, compartir experiències i opinions. Les activitats centrades o relacionades amb el consum són: 'Prêt-à-porter', 'Un creuer pel Mediterrani' i 'Els rodamóns'.

**Maleta pedagògica** [DVD]: **recursos didàctics i documentals sobre sobirania alimentària, gènere, consum i medi ambient**.

Barcelona : Entrepobles, 2011.

Secundària. Inclou un cd-rom amb recursos educatius (guies didàctiques, jocs, exposicions, lectures, còmics,...) per a tractar el concepte de sobirania alimentària, i un DVD que conté diversos documentals.

**Material pedagògic per als centres educatius** [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2014 [Consulta: 17-06-2014]. Disponible a:

<http://mediambient.bcn.cat/malbaratamentalimentari/material-pedagogic/>.

Primària, secundària i batxillerat. Material pedagògic sobre malbaratament alimentari amb recursos interactius (contes, vídeos, qüestionaris, i documentals) i, guies interpretatives i pedagògiques.

**Mengem sa, mengem de mercat** [en línia].

Barcelona: Institut Municipal de Mercats, 2014 [Consulta: 19-06-2014]. Disponible a:

<http://www.menjodemercat.cat/materials>.

Primària i secundària. Materials didàctics per conèixer i tractar els principals valors que trobem al mercat com a opció de consum: productes variats, frescos i de temporada; dieta saludable i cultura alimentària; consum sostenible i ecològic i activació econòmica del territori; comerç de proximitat, tracte personalitzat i activació social de l'entorn més proper.

**Millor que nou!: a l'escola**.

Barcelona: Àrea Metropolitana de Barcelona, 2009.

Primària i secundària. Millor que nou a l'escola és un programa dirigit als centres educatius per sensibilitzar sobre la importància de la reducció de residus. Per assolir aquest objectiu el material proposa la realització de mercats d'intercanvi oberts a l'alumnat, professorat, famílies i veïns. Es tracta de tres dossiers: l'adreçat al professorat ([Mercats d'intercanvi](#)), l'adreçat a alumnes de primària ([Missió reducció](#)), i per alumnes de secundària ([Objectiu reduir](#)).

**Mujeres soñadoras** [en línia].

Lugo: Fundación Taller de Solidaridad-Galicia, 2012

[Consulta: 26-06-2014]. Disponible a:

<http://mujeres.tallerdesolidaridad.org/flash.asp>.

Primària. Unitats didàctiques dirigides a cadascú dels cicles de primària per transmetre als alumnes els valors de solidaritat, igualtat, cooperació, drets humans, tolerància i col·laboració, dins el marc de la campanya de Taller de Solidaritat anomenada "Mujeres soñadoras".



**Que els teus diners pensin com tu** [en línia].

Barcelona: FETS, Edualter, 2010 [Consulta: 19-06-2014].

Disponible a:

[http://www.edualter.org/material/financesetiques/guia\\_didactica\\_diners.pdf](http://www.edualter.org/material/financesetiques/guia_didactica_diners.pdf).

Secundària. La invenció dels diners, els patrons de consum, la finalitat dels nostres estalvis i la concepció ètica de les finances, són alguns dels temes que es desenvolupen en aquest material didàctic. També dediquen un espai a explicar els motius, els responsables i les conseqüències de l'actual crisi (primer financera, i després econòmica i fiscal), amb la intenció de promoure una visió crítica de la funció de la banca.

**Recursos educatius.** En *Espai d'Educació* [en línia].

Barcelona: Agència Catalana del Consum, 2011 [Consulta: 18-06-2014]. Disponible a:

[http://www.consum.cat/escola\\_de\\_consum/recursos\\_educatius/index.html](http://www.consum.cat/escola_de_consum/recursos_educatius/index.html).

Primària, secundària i educació d'adults. Es poden trobar materials aplicables en matemàtiques, economia, ciències socials i programes d'educació a la ciutadania.

Sallarés, A.

**Neteja la roba d'injustícies: proposta didàctica per a l'educació en el lleure.**

Barcelona: Setem, 2003.

A partir de 12 anys. Material destinat a facilitar la reflexió i fomentar i/o enfortir actituds i actuacions concretes entorn el comerç just i el consum responsable. Es presenta en forma de 12 fitxes d'activitats, 7 annexos, separats en quatre blocs diferenciats: 'El teu consum decideix', 'Qui paga la publicitat', 'L'explotació laboral al Sud' i 'Comerç just, consum responsable'.

**La Terra dels Nats** [objecte].

Barcelona: Veterinaris Sense Fronteres, 2010. 1 maleta pedagògica.

Primària. Maleta pedagògica per a tractar amb l'alumnat la sobirania alimentària i considerar l'alimentació com un dret humà bàsic. Es planteja fer un 'joc-fòrum' mitjançant jocs tradicionals (la xarranca, el memo, un puzzle, joc d'hexàgons i joc de parelles) on els alumnes aniran responnent preguntes sobre les 3 històries visionades prèviament presentades pels seus protagonistes, els Nats.

Veterinaris Sense Fronteres.

**Sistematització de l'experiència pilot Alimentació: descripció i aprenentatges per a una educació en valors cap a un model agroalimentari més just i sostenible : CEIP de Sant Jordi 2008-2009.**

Mallorca: Veterinaris sense Fronteres, 2011.

Primària. Projecte d'un centre educatiu per a sensibilitzar sobre la sobirania alimentària a nens i nenes de 3 a 12 anys i als seus mestres emprant eines específiques per a cada grup, per a comprendre les situacions que es generen al voltant de l'alimentació i, propiciant un canvi de valors i actituds.

## >> Audiovisuals i material multimèdia

**Aprendre a menjar, aprendre a viure** [Enregistrament vídeo]: **els menjadors ecològics: una alternativa cap a la sobirania alimentària.**

Barcelona: Entrepobles, El Kinògraf, 2009. 1 DVD: 20 min.

Primària i secundària. S'expliquen els motius i les causes de la crisi alimentària que es pateix actualment al món i que afecta a milions de persones. Les experiències que es presenten ajuden a reflexionar sobre aquesta situació i què podem fer per col·laborar i canviar-la, consumint productes ecològics i produïts a prop de casa nostra. Tal i com es diu al vídeo: " ... canviar el menjador de l'escola i convertir-lo en ecològic és a les nostres mans".

**Christian Felber** [en línia]: **l'economia del bé comú.**

Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, 2012 [Consulta: 12-06-2014]. Disponible a:

<http://www.tv3.cat/videos/4039250/Christian-Felber-leconomia-del-be-comu>.

Secundària i batxillerat. Programa *Singulars* emès per TV3 on el convidat és en Christian Felber, economista alternatiu i creador de la teoria de l'economia del bé comú.

**Comprar, tirar, comprar** [en línia].

Madrid: Arte France, etc., 2010 [Consulta: 12-06-2014].

Disponible a: <http://www.rtve.es/alcarta/videos/el-documental/documental-comprar-tirar-comprar/1382261/>.

A partir de 10 anys. Documental que tracta sobre l'obsolescència programada. És el resultat de tres anys d'investigació que recull imatges inèdites d'una pràctica empresarial que consisteix en la reducció deliberada de la vida d'un producte per a incrementar el seu consum i mostra les conseqüències ambientals que se'n deriven.

**De la mata a la olla** [Enregistrament vídeo].

Nicaragua: Alba Sud, Fundación Luciérnaga, 2008. 1 DVD: 47 min.

Secundària i batxillerat. Els problemes dels països del Nord i del Sud davant l'expansió de les grans cadenes de supermercats. Aquest documental mostra les experiències d'Equador, Nicaragua, Mèxic i Catalunya en l'esforç d'organitzar-se i construir noves formes d'economia.

**Economia social i solidària** [en línia].

Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, 2014 [Consulta: 12-06-2014]. Disponible a:

<http://www.tv3.cat/videos/4844831/Economia-social-i-solidaria>.

Secundària i batxillerat. Programa *Latituds* emès per TV3 on es tracta com un nou model econòmic emergeix amb força al segle XXI arreu del món, l'economia social i solidària a través de l'augment de creació de cooperatives, la realització de finances ètiques, el comerç just, etc. En recomanem altres programes que tracten temes



relacionats amb l'economia social i solidària, aquests són: [Sobirania alimentària al Brasil](#) (2010) i [Cafè de comerç just a Chiapas](#) (2010).

#### **La historia de las cosas** [en línia].

San Francisco: Tides Foundation, Funders Workgroup for Sustainable Production and Consumption, 2005 [Consulta: 18-06-2014]. Disponible a:

<http://www.youtube.com/watch?v=ykfp1WvVqAY>.

A partir de 12 anys. Entretingut i dinàmic vídeo on es presenta el costat fosc dels actuals sistemes de producció i consum. Amb dades significatives s'exposen les connexions entre una gran quantitat de problemes ambientals i socials, i fa una crida a que ens sumem per a crear un món més just i sostenible.

#### **Més confiança, més consum** [en línia].

Barcelona: Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, 2012 [Consulta: 12-06-2014]. Disponible a:

<http://www.tv3.cat/videos/5128471/Mes-confianza-mes-consum>.

Secundària i batxillerat. Programa **Valor afegit** emès per TV3 on s'explica que l'índex de confiança dels consumidors s'ha doblat en un any i que s'ha augmentat el consum de les llars.

#### **Nos enfants, nous accuseront** [Enregistrament vídeo].

Mareil-sur-Mauldre: J+B Séquences, 2009. 1 DVD: 112 min. Primària, secundària i batxillerat. Documental francès on es qüestiona quins són els nostres hàbits de consum i alimentació. Tracta sobre la intoxicació que produeixen els productes químics en gran part de la producció agrícola actual i com pot afectar a la nostra salut.

#### **Soberanía alimentaria y comercio justo** [en línia].

Pamplona: REAS, 2011 [Consulta: 18-06-2014]. Disponible a: <http://www.youtube.com/watch?v=xGUwTimPOk>.

Secundària i batxillerat. Vídeo que explica de manera divulgativa els conceptes de comerç just i sobirania alimentària.

#### **Soberanía alimentaria** [en línia].

[S.l.]: AttacTV, 2014 [Consulta: 18-06-2014]. Disponible a: [http://www.dailymotion.com/video/x1s8uhb\\_soberania-alimentaria-esther-vivas\\_news](http://www.dailymotion.com/video/x1s8uhb_soberania-alimentaria-esther-vivas_news).

Secundària i batxillerat. Vídeo de l'Esther Vivas, persona referent en polítiques agrícoles i alimentàries, on explica de manera entenedora què és la sobirania alimentària, les seves propostes i els motius que fan necessari un canvi estructural en l'actual sistema de producció i distribució d'aliments.

#### **Malbarates o aprofites?** [en línia].

Barcelona: Fundació Ent, Espai Ambiental, 2013 [Consulta: 18-06-2014]. Disponible a:

<http://www.youtube.com/channel/UCOpBvRnj-MoNW3fKlv2cVjg/feed>.

Primària i secundària. Canal de Youtube on es promou i es dona a conèixer experiències ciutadanes de canalització i

d'aprofitament de menjar elaborant audiovisuals curts sobre cinc iniciatives inspiradores: l'Escola Maristes de Lleida, El Plat de Gràcia, l'Obrador de Gallecs, la Botiga Solidària de Cornellà i el projecte de microdonacions de la Fundació Banc dels Aliments i l'Obra Social de Santa Lluïsa de Marillach.

## >> Webs

### **Barcelona + Sostenible**

El [Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat 2012-2022](#) és un projecte compartit i un marc de referència per a totes les organitzacions ciutadanes de Barcelona que vulguin contribuir a la millora de la sostenibilitat. A la web de Barcelona + Sostenible podeu consultar totes les entitats i empreses que formen part d'aquesta xarxa i les seves actuacions i bones pràctiques en matèria de **consum responsable**, i també en participació, cohesió social, aigua, energia, residus mobilitat, espai públic, innovació, etc.

### <http://consumpedia.org>

Espai de consulta que recull informació rigorosa extreta d'estudis de recerca realitzats pel CRIC (Centre de Recerca i Informació en Consum) sobre el consum conscient de productes concrets (ex.: bombetes, detergents, ordinadors, peixos, protectors solars, etc.). És fruit d'un projecte col·laboratiu del Centre d'Activitat Regional per a la Producció Neta (CAR/PN) i el CRIC.

### <http://mediambient.bcn.cat/malbaratamentalimentari>

Portal temàtic de l'Ajuntament de Barcelona dedicat al malbaratament alimentari. S'inclouen materials didàctics, publicacions d'interès, iniciatives desenvolupades a la ciutat, receptes d'aprofitament, etc.

### <http://pamapam.org>

Mapa col·laboratiu de la ciutat de Barcelona que mostra punts de consum responsable i economia solidària. Hi ha un cercador que ajuda a buscar el punt de roba, de banca i/o d'alimentació més proper.

### <http://supermercatsnograncies.wordpress.com>

Plataforma on persones i col·lectius, a través de la participació i l'acció social, construeixen i transformen l'actual model de producció, distribució i consum ja que estan en desacord i a disgust amb l'actual model generalitzat de producció agroindustrial, la seva distribució concentrada en grans cadenes i la dinàmica consumista que genera.

### [www.alternativa3.com](http://www.alternativa3.com)

Web d'Alternativa3, cooperativa que elabora productes ecològics de comerç just.





[www.bancaetica.cat](http://www.bancaetica.cat)

Espai web de l'Associació FETS – Finançament Ètic i Solidari, que agrupa entitats del Tercer Sector i l'Economia Social i Solidària que volen promoure el finançament ètic i solidari al nostre país.

[www.comerciojusto.org](http://www.comerciojusto.org)

Web de la Coordinadora Estatal de Comerç Just (CECJ) que agrupa a 31 organitzacions vinculades al comerç just. El seu treball se centra en potenciar aquest sistema comercial alternatiu i solidari, i donar servei a les entitats membres.

[www.consum.cat](http://www.consum.cat)

Web de l'Agència Catalana del Consum, organisme autònom de la Generalitat de Catalunya. A l'espai d'Educació hi ha informació sobre els tallers i xerrades que ofereixen, els concursos escolars que organitzen i els recursos educatius adreçats a l'alumnat, al professorat i també a les famílies. És l'Escola del Consum de Catalunya – servei públic gratuït creat per l'Agència – qui s'encarrega de fer les tasques de centre permanent d'educació en consum adreçada especialment als escolars catalans. En destaquem l'apartat sobre l'[etiquetatge dels productes](#).

[www.consumehastamorir.org](http://www.consumehastamorir.org)

Web d'un projecte de l'Associació Ecologistes en Acció per a reflexionar sobre la societat de consum en la que vivim, utilitzant un dels seus propis instruments, la publicitat, per a mostrar fins a quin punt *es pot morir consumint*. En destaquem el conjunt de recursos educatius i informació de l'apartat 'Educación' per a tractar temes com la publicitat, la contra publicitat, la comunicació i el consum.

[www.consumocolaborativo.com](http://www.consumocolaborativo.com)

Blog sobre el consum col·laboratiu amb contingut original i on es difon les darreres notícies, esdeveniments, estudis i serveis més rellevants. Hi ha disponible recursos per a tractar la temàtica a l'aula (vídeos, presentacions, articles, etc.).

[www.economiasolidaria.org](http://www.economiasolidaria.org)

Portal d'economia solidària reas (*Red de redes de economía alternativa y solidaria*), espai dirigit a tots els sectors socials, econòmics, polítics i particulars com a lloc de trobada, reflexió, participació, adhesió, i comunicació sobre estructures econòmiques solidàries amb l'ésser humà, la societat i el planeta.

[www.elpreudelsdineros.cat](http://www.elpreudelsdineros.cat)

Joc educatiu sobre finances ètiques i solidàries per jugar en línia que permet tractar el tema de la banca ètica a l'aula.

[www.escolescompromeses.org](http://www.escolescompromeses.org)

Espai de de la Xarxa educativa especialitzada en solidaritat i cooperació. Tot i que el projecte XECMón és tancat, la web és un fons de consulta per accedir a tota la informació i documentació generada per la xarxa entre el 2004 i 2011.

[www.espaciocomerciojusto.org](http://www.espaciocomerciojusto.org)

Web de l'*Espacio por un Comercio Justo*, una xarxa formada per 30 organitzacions. A l'apartat '[Recursos](#)' hi ha disponibles llibres, vídeos, exposicions i unitats didàctiques per a reflexionar sobre la insostenibilitat del nostre model de consum i la necessitat de construir alternatives al model capitalista de producció, distribució i consum.

[www.ideas.coop](http://www.ideas.coop)

Web de l'organització IDEAS (*Iniciativas de Economía Alternativa y Solidaria*). A l'apartat [Educación](#) es pot accedir a varis recursos educatius (unitats didàctiques, jocs, activitats, tallers, etc.) i materials de campanyes per a promoure un consum responsable de roba i de joguines.

[www.kaidara.org](http://www.kaidara.org)

Espai d'experiències i recursos educatius per a una ciutadania global que l'organització Intermón Oxfam posa a disposició de la comunitat educativa. En destaquem el recurs [Protozoos insumisos. Ciudadanía y consumo responsable](#) per a tractar el rol que tenim com a consumidors i les seves conseqüències directes en l'equilibri ambiental, econòmic i social del món actual.

[www.oxfamintermon.org](http://www.oxfamintermon.org)

Web de la coneguda fundació Intermón Oxfam. A l'apartat Educació hi ha la proposta educativa [Connectant mons](#), l'espai d'experiències i recursos educatius [Kaidara](#), i l'espai de trobada i treball cooperatiu [Xarxa d'educadores i educadors per a una ciutadania global](#).

[www.proyectofiare.com](http://www.proyectofiare.com)

Cooperativa de crèdit amb vocació de crear alternatives dins el mercat financer per a construir una economia amb altres valors al servei d'una societat més justa.

[www.sellocomerciojusto.org](http://www.sellocomerciojusto.org)

Lloc per conèixer tot el referent al sistema internacional de certificació dels productes de comerç just conegut com *Fairtrade*.

[www.setem.org](http://www.setem.org)

Web de Setem, organització no governamental de solidaritat internacional, independent i participativa, on es troben notícies, campanyes, informes, formació i col·laboració sobre economia social i solidària, comerç just, banca ètica, consum responsable i turisme responsable.

[www.xarxaconsum.info](http://www.xarxaconsum.info)

Web de la Xarxa de Consum Solidari. Des dels àmbits de l'educació i la cooperació per al desenvolupament ofereixen els següents recursos didàctics: [Alimentar el món per transformar el planeta](#), [Sense dones no hi ha sobirania alimentària](#), [No et mengis el món](#) i [Cine amb objectius](#).

[www.xes.cat](http://www.xes.cat)

Web de la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya formada per organitzacions de consum, producció, intercanvi, comercialització i finançament, referents de l'economia solidària a Catalunya.



## >> Activitats i visites

**Ajuntament de Barcelona. Àrea d'Economia, Empresa i Ocupació**

**Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació**

Inf. i inscripcions: tel. 93 211 49 73

Correu electrònic: [info@comerciescoles.cat](mailto:info@comerciescoles.cat)

Infantil, primària, secundària obligatòria i postobligatòria.

En el conjunt d'activitats que ofereixen es tracta la diversitat de la ciutat i els canvis històrics a través del comerç urbà i les persones que hi treballen.

**Àrea Metropolitana de Barcelona**

**Programa Compartim un futur**

Inf. i inscripcions: tel. 93 238 93 51

Correu electrònic: [reserves.pmes@amb.cat](mailto:reserves.pmes@amb.cat)

Educació especial, infantil, primària, secundària obligatòria i postobligatòria. Ofereixen el taller Consum responsable per a tractar els conceptes de consum ètic, ecoetiquetes i cicle de vida dels productes, i també els impactes sobre el medi ambient que generen els nostres hàbits de consum.

**Institut Municipal de Mercats de Barcelona**

Inf. i inscripcions: tel. 680 67 80 62

Correu electrònic: [programaeducatiu@menjodemercat.cat](mailto:programaeducatiu@menjodemercat.cat)

Primària, secundària. Ofereixen visites al mercat municipal més proper al centre educatiu. A primària es confecciona un 'menú de mercat' elaborant una proposta de berenar o esmorzar original i saludable; també es duu a terme una investigació de la llista de la compra. A secundària es descobreix els valors nutricionals i de consum d'aquest model comercial.

**Mercabarna**

Inf. i inscripcions: tel. 93 556 76 76

Primària, secundària. Ofereixen visites al polígon alimentari Mercabarna i al polígon de flors Mercabarna-flor per a conèixer i analitzar el món del comerç i el funcionament dels mercats; per a promoure el consum de fruita i hortalisses entre els infants; per a promoure la incorporació del peix en la dieta habitual; i per a conèixer el món de les flors i les plantes i quins són els beneficis que comporta envoltar-se d'elles.

## >> Exemples de com posar-s'hi

**Escoles + Sostenibles**

Programa que ajuda als centres educatius de Barcelona a imaginar i construir un món millor, aprenent i actuant en xarxa per transformar l'escola i la ciutat. Durant el curs 2014-2015 hi participen en el programa 341 centres educatius. La guia [En el camí de l'escola sostenible](#) explica en què consisteix i dóna orientacions per al seu desenvolupament. Al Servei de Documentació d'Educació Ambiental es poden consultar les memòries dels centres que han dut a terme projectes sobre consum responsable (ex.: menjadors justos i sostenibles, ús de materials naturals, mercats d'intercanvi, consum col·laboratiu, prevenció de residus i residu zero, etc.). En destaquem el projecte [E+S \(Embolcalls + Sostenibles / Esmorzars + Saludables\)](#) amb l'objectiu de fomentar la minimització dels envasos d'un sol ús dels esmorzars a partir d'un pla de prevenció, i al mateix temps, avançar en uns hàbits alimentaris més saludables fent un anàlisi del tipus d'esmorzar que porta l'alumnat. Un altre programa relacionat amb el consum responsable és [Ens ho mengem tot](#), una proposta per prendre consciència del grau de malbaratament d'uns determinats aliments, i calcular la petjada ecològica dels mateixos. Com a formació, destaquem el [Seminari d'educació infantil 0-6](#) en el que s'incideix en les pràctiques en contacte amb la natura i els materials naturals, i el [Seminari d'alimentació i consum](#) en el que s'intercanvien idees i experiències de cuines i menjadors escolars per fomentar pràctiques més justes i sostenibles: participació dels diferents col·lectius en la presa de decisions, proveïdors de proximitat, productes ecològics, evitar el malbaratament, etc.

**App – Buycott**

Aplicació mòbil que facilita a través del codi barres del producte informació sobre quin és el seu origen. La idea és posar de relleu les pràctiques d'empreses amb activitats socialment i ambientalment justes, i guiar així l'elecció dels consumidors.

**Campanyes**

Un exemple de pressió a les empreses i als governs per a que portin a terme polítiques i pràctiques més responsables i que afavoreixin unes relacions internacionals més justes són les campanyes de l'entitat Setem (Roba neta, Finances ètiques, Compra pública ètica, Acords comercials).

**Centre d'Intercanvi d'objectes entre particulars**

Actuació de millora prevista per l'Àrea Metropolitana de Barcelona en el marc del PMGRM 2009-2016 per crear un nou espai per a fomentar l'intercanvi de materials entre particulars.



### Consumópolis

Concurs escolar sobre el consum responsable organitzat per l'Agència Catalana del Consum, juntament amb l'Institut Nacional del Consum i els organismes de consum d'altres comunitats autònomes. Aquest curs 13-14 s'ha celebrat la IXa edició.

### Consum tèxtil

En destaquem el Projecte 333 com a repte de viure amb menys. La proposta consisteix en dur a terme un experiment personal redescobrint el nostre armari on els participants es comprometen a utilitzar tant sols 33 peces de vestir i accessoris. Un altre exemple de bona pràctica en consum tèxtil responsable són els projectes que es duen a terme des de [l'Associació Estel Tàpia](#), Ecotó és un d'ells.

### Cooperatives de consum i sobirania alimentària

Amb l'objectiu de promoure, defensar i afavorir un consum responsable es creen cooperatives, que per conèixer algunes d'elles en recomanem consultar el web d'[Ecoconsum](#) (Coordinadora Catalana d'Organitzacions de Consumidors de Productes Ecològics), el blog del [Grup de consum ecològic "El Guaret"](#) o el mapa de grups de consum i dels seus productors del [web de Repera](#).

### Dia Internacional Lliure de Bosses

El dia mundial sense bosses se celebra el 3 de juliol per a promoure la reducció efectiva del consum de bosses d'un sol ús. A Catalunya, la Fundació Catalana de Prevenció de Residus i Consum Responsable, promou la campanya '[Catalunya lliure de bosses](#)' juntament amb gremis, entitats, empreses i ajuntaments de tota Catalunya. Al seu web hi ha disponibles per aquest dia tota una sèrie de recursos gràfics, materials audiovisuals, propostes d'acció i experiències d'anys anteriors.

### ESenRED – Escuelas Sostenibles en Red

Xarxa estatal de xarxes de programes de centres educatius cap a la sostenibilitat impulsades per administracions públiques. Una xarxa per integrar esforços, recursos i plans compartits que ajudin a consolidar projectes i intercanviar experiències, fomentant sinèrgies i portant a terme projectes en comú així com per a mantenir relacions amb altres xarxes nacionals i internacionals.

### Fàbrica del Sol

Equipament municipal d'educació ambiental que integra una sèrie de serveis dirigits a la ciutadania en matèria d'energies renovables, medi ambient urbà i sostenibilitat. En destaquem la informació i els recursos disponibles al l'apartat '[consum responsable](#)' de la seva pàgina web i també les [càpsules de sostenibilitat](#) relacionades amb la temàtica. Com a activitat ofereixen el taller de consum responsable '[Recuina, cuina de sempre, compra responsable](#)'. A l'equipament hi ha habilitat un racó de *passallibres o bookcrossing*.

### Festa del Comerç Just i la Banca Ètica

Activitat lúdica i educativa que té lloc un cop a l'any a Catalunya.

### Fundació Futur

Gestionen serveis de menjadors escolars introduint criteris ambientals i de comerç just.

### Passallibres o Bookcrossing

Iniciativa ciutadana per compartir llibres que consisteix en deixar-los en llocs i espais públics per tal que altres els recullin, els llegeixin i els tornin a deixar. Altres iniciatives amb la mateixa finalitat es poden trobar a l'espai jove '[Llibres que canvien de mans](#)'.

### Projecte Knowcosters – consumir com penses

Projecte que pretén fomentar que es coneguïn no només els costos visibles del producte, sinó també els costos indirectes, com ara el social i l'ambiental. L'entitat que promou el projecte busca conscienciar el consumidor i consumidora de les implicacions polítiques i socials que comporta l'acte de consumir. Proposa dos mecanismes informatius: **l'empremta fiscal i el triple marcatge** (informació sobre el cost real en tres vessants diferents: cost d'estat de benestar, cost del planeta i el valor monetari).

### **Receptes d'aprofitament** [en línia].

Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2011 [Consulta: 18-06-2014]. Disponible a: [http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/BAB\\_10558?user\\_id=CATALA](http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/BAB_10558?user_id=CATALA).

Receptes del 'Curs d'aprofitament i conserves per reduir el malbaratament alimentari', iniciativa duta a terme en els mercats municipals de la ciutat de Barcelona. Hi ha disponibles més [receptes](#).

### XESC

Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC), formada per la xarxa d'escoles verdes i xarxes locals que promouen programes d'educació per a la sostenibilitat adreçats als centres educatius de Catalunya. Es pot definir la XESC com una xarxa de xarxes de centres educatius que desenvolupen programes d'educació per a la sostenibilitat.



## >> Altres adreces d'interès

### Associacions de consumidors

- [L'OCUC - Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya](#)
- [ACPB - Associació de Consumidors de la Província de Barcelona](#)
- [OCU – Organización de Consumidores y Usuarios](#)
- [FACUA - Associació de Consumidors i Usuaris en Acció de Catalunya](#)
- [Unió de Consumidors de Catalunya](#)



**Els materials i recursos seleccionats es troben al Servei de Documentació d'Educació Ambiental**

**Es poden consultar i demanar en préstec**

**sdea** SERVEI DE DOCUMENTACIÓ  
D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Nil Fabra, 20 baixos

Tel. 93 256 25 92

Correu electrònic: [documentacioambiental@bcn.cat](mailto:documentacioambiental@bcn.cat)

[www.bcn.cat/bcnsostenible](http://www.bcn.cat/bcnsostenible)

